

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**ΑΠΟΦΑΣΗ
278/2015**

(της διαδικασίας του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. δδ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 2^α Δεκεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες δεκαπέντε (2015) ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ. και επί της οδού Λ. Κηφισίας 7, στους Αμπελόκηπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Πρόεδρος:	Δημήτριος Ράικος
2. Αντιπρόεδρος	Χριστίνα Μπουσουλέγκα
3. Μέλη:	Ευάγγελος Καραμανλής Ιωάννα Κουλούρη Δημήτριος Σταθακόπουλος

Γραμματέας: Λαμπράκης Αθανάσιος

Εισηγήτρια: Παρασκευά Στυλιανή, Χημικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη η εισηγήτρια Στυλιανή Παρασκευά Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., η οποία αποχώρησε πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη του Συμβουλίου της Αρχής.

Θέμα: Διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., προκειμένου το Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ» να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, για τη σύναψη σύμβασης «υπηρεσιών καθαρισμού κτιρίων», συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 642.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών.

Με το με αριθ. πρωτ. 43629/19.10.2015 αίτημά του προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) και τα συνημμένα

σε αυτό έγγραφο, που παρελήφθη από την Αρχή στις 22.10.2015 (αριθ. πρωτ. εισερχ. 4722), όπως συμπληρώθηκε (αριθ. πρωτ. εισερχ. 5080/16.11.2015 και 5297/30.11.2015), το Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ» (εφεξής Νοσοκομείο) αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν.4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 1 περ. γ' του π.δ. 60/2007, για την σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού κτιρίων του Νοσοκομείου και του Κέντρου Υγείας Ζαγκλιβερίου, συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 642.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Στα πλαίσια υλοποίησης του **Π.Π.Υ.Υ. 2011** και μετά τη διενέργεια ανοικτού διαγωνισμού (υπ' αριθ. 89/2012 διακήρυξη) υπεγράφη την 29.09.2014 μεταξύ του Γ. Ν. Θεσσαλονίκης «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ» και της εταιρείας «ISS FACILITY SERVICES A.E.» σύμβαση ποσού 1.284.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας των χώρων του Νοσοκομείου και του Κέντρου Υγείας Ζαγκλιβερίου. Η ισχύς της ανωτέρω σύμβασης οριζόταν για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους, ήτοι έως 30.09.2015, με δικαίωμα τρίμηνης παράτασης εκ μέρους του Νοσοκομείου και με προϋπολογιζόμενη δαπάνη ανά επιπλέον μήνα παράτασης 107.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Μετά τη λήξη της ως άνω σύμβασης και σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 2 αυτής «...η ισχύς αυτής της σύμβασης είναι ετήσια, αρχίζει από την 01.10.2014 και λήγει την 30.09.2015 με δυνατότητα του Νοσοκομείου να την παρατείνει μονομερώς για τρεις ακόμη μήνες, μετά από απόφαση του Διοικητή του Νοσοκομείου...», ο Αναπληρωτής Διοικητής με την υπ' αριθ. 996/22.09.2015 απόφασή του (ΑΔΑ: ΩΤΛΕ469067-Σ9Τ) αποφάσισε την τρίμηνη παράταση της από 29.09.2014 υπογεγραμμένης σύμβασης μεταξύ του Νοσοκομείου και της εταιρείας ISS FACILITY SERVICES A.E., για το έργο καθαριότητας των χώρων του Νοσοκομείου, του Κ.Υ. Ζαγκλιβερίου και των Π.Ι. αυτού, με τους ίδιους όρους και στην ίδια συμβατική τιμή των 107.000,00€ μηνιαίως χωρίς ΦΠΑ, από 01.10.2015 έως 31.12.2015, συνολικής δαπάνης 394.830,00€ χωρίς ΦΠΑ.

3. Στα πλαίσια υλοποίησης του **Π.Π.Υ.Υ. 2012** [το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 3567/2012 ΦΕΚ 1585/Β'/10.05.2012) Κ.Υ.Α.] και σε εφαρμογή της υπ' αριθ. 5805/08.08.2012 Υ.Α. (ΦΕΚ 2309/Β'/08.08.2012), με την οποία μεταξύ άλλων εξουσιοδοτήθηκαν οι Διοικητές των επτά (7) Υγειονομικών Περιφερειών να καθορίσουν το φορέα διενέργειας για τις προμήθειες υλικών υπηρεσιών και φαρμάκων του ΠΠΥΥ 2012 πλην ορισμένων ειδών για λογαριασμό των Φορέων Υγείας αρμοδιότητάς τους, ο Διοικητής της 4ης Υ.ΠΕ. εξέδωσε την υπ' αριθ. 799/10.12.2013 (ΑΔΑ:ΒΛΓΩΟΡ10-1ΕΛ) απόφασή του με θέμα «Ορισμός φορέων διενέργειας ενιαίων διαγωνισμών των Νοσοκομείων σε εφαρμογή του ΠΠΥΥ 2012 για το έτος 2013». Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, ορίστηκε φορέας διενέργειας του ενιαίου διαγωνισμού για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας των Νοσοκομείων της 4ης Υ.ΠΕ., μεταξύ αυτών δε και του αιτούντος Νοσοκομείου, το Π.Γ.Ν. Έβρου, με συνολικό ενδεικτικό προϋπολογισμό 10.160.288,08€. Ωστόσο, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, ο ενιαίος διαγωνισμός με φορέα διενέργειας το Νοσοκομείο Έβρου δεν διενεργήθηκε.

4. Με την υπ' αριθ. 6311/29.11.2013 (ΦΕΚ 390/Β'/19.02.2014) Κ.Υ.Α. εγκρίθηκε το Πρόγραμμα Προμηθειών, Υπηρεσιών και Φαρμάκων των Μονάδων Υγείας και Εποπτευόμενων Φορέων, έτους 2013 (εφεξής **Π.Π.Υ.Φ.Υ. 2013**), στο οποίο εντάχθηκε ο διαγωνισμός που αφορούσε στην παροχή υπηρεσιών καθαριότητας του Νοσοκομείου με προϋπολογισθείσα δαπάνη 1.147.669,99€. Με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Νοσοκομείου κατά την 6^η/12.08.2014 συνεδρίασή του (Θέμα 180.135^ο) εγκρίθηκε η 1^η τροποποίηση του ΠΠΥΦΥ 2013, στην οποία περιλαμβάνονταν και η τροποποίηση της προϋπολογιζόμενης δαπάνης του διαγωνισμού για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας του Νοσοκομείου, λαμβάνοντας υπόψη και τις εγκεκριμένες πιστώσεις του Ταμειακού Προϋπολογισμού έτους 2014, στο ποσό του 1.395.000,00€, με διεθνή διαγωνισμό και με κριτήριο κατακύρωσης τη συμφερότερη προσφορά. Με την υπ' αριθ. 49/02.10.2014 απόφαση της ΕΠΥ εγκρίθηκε μεταξύ άλλων και η ανωτέρω τροποποίηση του ΠΠΥΦΥ έτους 2013.

5. Ακολούθως, ο Διοικητής της 4ης Υ.ΠΕ. Μακεδονίας και Θράκης εξέδωσε την υπ' αριθμ. 1227/02.12.2014 απόφασή του, αναφορικά με τον ορισμό φορέων διενέργειας ενιαίων διαγωνισμών σε εφαρμογή του ΠΠΥΥ έτους 2013, με την οποία ορίστηκε φορέας διενέργειας του ενιαίου διαγωνισμού για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας (CPV 90911200-8 "Υπηρεσίες καθαρισμού κτιρίων") των Νοσοκομείων της 4ης Υ.ΠΕ., μεταξύ αυτών δε και του αιτούντος Νοσοκομείου, το Π.Γ.Ν. Έβρου. Σύμφωνα, με τα διαλαμβανόμενα στο έγγραφο παροχής διευκρινίσεων του Νοσοκομείου «για τη διενέργεια του διαγωνισμού για την ανάθεση «Υπηρεσιών καθαρισμού κτιρίων» σε εφαρμογή του ΠΠΥΦΥ έτους 2013, φορέας διενέργειας του διαγωνισμού είχε ορισθεί το Π.Γ.Ν. ΕΒΡΟΥ, το οποίο δεν προχώρησε στη διενέργειά τους».

6. Με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Νοσοκομείου κατά την 53^η/28.11.2013 συνεδρίασή του (Θέμα 8^ο) εγκρίθηκαν οι διαγωνισμοί που εντάσσονται στο Πρόγραμμα Προμηθειών Υπηρεσιών και Φαρμάκων Υγείας 2014 (εφεξής Π.Π.Υ.Φ.Υ. 2014), στην οποία περιλαμβάνεται και ο διαγωνισμός για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας του Νοσοκομείου με προϋπολογιζόμενη δαπάνη 1.395.000,00€.

7. Με την υπ' αριθ. 5804/24.11.2014 (ΦΕΚ 3261/Β'/04.12.2014) Κ.Υ.Α. εγκρίθηκε το **Π.Π.Υ.Φ.Υ. 2014**, στο οποίο και εντάχθηκε η παροχή των εν θέματι υπηρεσιών καθαριότητας προϋπολογισθείσας δαπάνης 1.395.000,00€ και κριτήριο κατακύρωσης τη συμφερότερη τιμή. Με το υπ' αριθ. 7553/24.03.2015 έγγραφο της 4^{ης} Υ.ΠΕ. διαβιβάστηκε στα Νοσοκομεία ευθύνης της η υπ' αριθ. 421/24.03.2015 απόφαση του Διοικητή της (ΑΔΑ: ΨΩΗΚΟΡ1Ο-ΔΗ3), με την οποία ορίστηκε ως φορέας διενέργειας του διαγωνισμού ανάδειξης αναδόχου για υπηρεσίες παροχής καθαριότητας το κάθε νοσοκομείο χωριστά, σε εφαρμογή του ΠΠΥΥ 2014, όπως ο διαγωνισμός εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 3261/2014 ΚΥΑ.

8. Με το ως άνω υπ' αριθ. πρωτ. 7553/24.03.2015 έγγραφό της, η 4^η Υ.ΠΕ. διαβίβασε την υπ' αριθ. 421/24.03.2015 απόφαση του Διοικητή και επισήμανε τα εξής: «Α. Ως προς τους ενιαίους διαγωνισμούς που δεν προκηρύχτηκαν εντός των προθεσμιών, σε εφαρμογή των ΠΠΥΥ 2012 και 2013, οι φορείς διενέργειας θα πρέπει να προβούν άμεσα στην προεργασία των στοιχείων που απαιτούνται για την προκήρυξη των διαγωνισμών, σε εφαρμογή του ΠΠΥΦΥ 2014. Ευνόητο θεωρείται ότι εφόσον υπάρχουν ενιαίες εγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές, οι διαδικασίες προχωρούν άμεσα βάσει των ήδη εγκεκριμένων προδιαγραφών... Δ. Στις διακηρύξεις των διαγωνισμών του ΠΠΥΥ 2014 για την προμήθεια υλικών ή παροχής υπηρεσιών, θα συμπεριλαμβάνονται και οι ανάγκες των Κέντρων Υγείας (συμπεριλαμβανομένων των Περιφερειακών Ιατρείων), σύμφωνα με την ετήσια ανάλυση των Μονάδων σε πλήρη λειτουργία, με ξεχωριστή ανάλυση της προϋπολογισθείσας αξίας και των ποσοτήτων των Κέντρων Υγείας τόσο στη διακήρυξη, όσο και στην υπογραφείσα σύμβαση και ρητή πρόβλεψη στα τεύχη των διακηρύξεων και συμβάσεων όρου ότι η εξόφληση των δαπανών θα πραγματοποιείται από την 4η

Δ.Υ.ΠΕ. Μακεδονίας και Θράκης, σε εφαρμογή του άρθρου 21 του ν. 4238/2014. Ε. Σας υπενθυμίζουμε ότι, σε εφαρμογή της υπ' αριθμ. 6484/2014 (ΦΕΚ 3693/Β'/31-12-2014) Υπουργικής Απόφασης, η προθεσμία υπογραφής συμβάσεων σε εφαρμογή των ΠΠΥΥ 2010, 2011 και 2012 είναι η 30-06-2015 και η προθεσμία υπογραφής συμβάσεων σε εφαρμογή των ΠΠΥΥ 2013 είναι η 31-12-2015».

9. Με το υπ' αριθ. πρωτ. 43629/19.10.2015 έγγραφό του το Νοσοκομείο γνώρισε στη Αρχή ότι: «...Με την υπ' αριθμ. ΑΠ: Β2α/Γ.Π.119809/13-1-2014 απόφαση του Υπουργείου Υγείας το ποσό της επιχορήγησης προς το Νοσοκομείο περιορίστηκε δραστικά από 95.498.580,65 ευρώ για το έτος 2013, σε 70.991.040,38 ευρώ για το έτος 2014. (Οι εγκεκριμένες πιστώσεις του Ταμειακού Προϋπολογισμού έτους 2014 βάσει των οποίων καταρτίστηκε και υποβλήθηκε το αντίστοιχο ΠΠΥΥ έτους 2014, ανήλθαν στο ποσό των 13.500.000,00 ευρώ αντί των 16.989.332,00 ευρώ του έτους 2013). Ύστερα από την ουσιαστική μείωση της επιχορήγησης κατέστη επιτακτική ανάγκη μείωσης του ποσού για τις υπηρεσίες καθαρισμού και γι αυτό στην πρότασή μας για το ΠΠΥΥ έτους 2014 το ποσό της προϋπολογιζόμενης δαπάνης για τον εν λόγω διαγωνισμό μειώθηκε στο ποσό του 1.395.000 ευρώ αντί του ποσού του 1.580.000 ευρώ (τρέχουσα δαπάνη για την καθαριότητα των χώρων του Νοσοκομείου, του Κ.Υ. Ζαγκλιβερίου και των Π.Ι. αυτού). Αυτό όμως κατέστησε αδύνατη την άμεση προκήρυξη του διαγωνισμού, καθώς για να περιορίσει την αντίστοιχη δαπάνη η Υπηρεσία θα έπρεπε να προχωρήσει στη μείωση του αριθμού των εργαζομένων ατόμων, δεδομένου ότι η προϋπολογιζόμενη δαπάνη του διαγωνισμού αντιστοιχεί σε ημερομίσθια που απαιτούνται για την καθαριότητα όλων των χώρων, σε ασφαλιστικές εισφορές κ.λπ., με κίνδυνο να μη συμπεριληφθεί στο διαγωνισμό η καθαριότητα ολόκληρων Τμημάτων του Νοσοκομείου. Έτσι η διαδικασία σύνταξης τεχνικών προδιαγραφών, κατέστη χρονοβόρα προκειμένου η Επιτροπή Σύνταξης Τεχνικών Προδιαγραφών να προσαρμόσει τις τεχνικές προδιαγραφές του διαγωνισμού στο εγκεκριμένο ποσό του 1.395.000,00€ χωρίς να χρειασθεί να περικόψει την καθαριότητα ολόκληρων Τμημάτων του Νοσοκομείου κα παράλληλα να διασφαλίσει την υγεία των ασθενών και του προσωπικού καθώς και την καθαριότητα των χώρων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Οι τελικές προδιαγραφές του διαγωνισμού αναρτήθηκαν για πρώτη διαβούλευση στην ιστοσελίδα της 4^{ης} ΥΠΕ Μακεδονίας και Θράκης για το χρονικό διάστημα από 16-10-2015 έως 27-10-2015...». Με το υπ' αριθ. πρωτ. 47580/13.11.2015 συμπληρωματικό έγγραφό του το Νοσοκομείο γνώρισε στην Αρχή: «...Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το Π.Γ.Ν. ΕΒΡΟΥ είχε κινήσει τις διαδικασίες για την διενέργεια του διαγωνισμού (κατάθεση τεχνικών προδιαγραφών από τα Νοσοκομεία τα οποία περιλαμβάνονταν στο διαγωνισμό) και δεδομένου ότι είχε υπογραφεί (29-9-2014) η σχετική σύμβαση του διαγωνισμού που διενεργήθηκε σε εφαρμογή του ΠΠΥΥ έτους 2011, με διάρκεια ενός έτους με δικαίωμα τρίμηνης παράτασης, δεν κρίθηκε απαραίτητο να ζητηθεί η κατ' εξαίρεση ανάθεση της ευθύνης διεξαγωγής του διαγωνισμού από το Νοσοκομείο μας για την πραγματοποίηση της εν λόγω σύμβασης παροχής υπηρεσιών, καθώς το χρονικό διάστημα των δεκαπέντε (15) μηνών διάρκειας της σύμβασης θεωρήθηκε αρκετό για την ολοκλήρωση έστω ενός εκ των δύο ενιαίων διαγωνισμών που είχε οριστεί φορέας διενέργειας το Π.Γ.Ν. ΕΒΡΟΥ...».

10. Με συμπληρωματικό έγγραφό του (αριθ. εισερχ. 5263/27.11.2015) το Νοσοκομείο προσκόμισε την υπ' αριθ. 389/05.05.2015 Πράξη του Αν. Διοικητή του Νοσοκομείου, με την οποία, μεταξύ άλλων, ορίστηκε Επιτροπή, στην οποία ανέθεσε τη σύνταξη καταστάσεων των ειδών των σχετικών διαγωνισμών με τις ποσότητες αυτών και τις τεχνικές προδιαγραφές τους για τις «Υπηρεσίες καθαρισμού Κτιρίων (90911200-8), προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.395.000,00€.

11. Κατόπιν των ανωτέρω, το Γ.Ν.Θ «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ» αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, για τη

σύναψη σύμβασης για την ανάθεση «Υπηρεσιών Καθαρισμού Κτιρίων» του Νοσοκομείου και του Κέντρου Υγείας Ζαγκλιβερίου, για έξι (6) μήνες, με τεχνικές προδιαγραφές τις εγκεκριμένες προδιαγραφές του ΠΠΥΥ του έτους 2011, συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 642.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, κατ' επίκληση της διάταξης του άρθρου 25 παρ. 1 περ. γ' του π.δ. 60/2007.

II. Νομικό πλαίσιο

12. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, ορίζει τα ακόλουθα:

«δδ) Οι αποφάσεις των αναθέτουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές emπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων [...]».

13. Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει :

«Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια: β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε ι) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV [...]».

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του αριθ. 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά στα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε στις 134.000 και 207.000 ευρώ αντίστοιχα.

14. Το άρθρο 25 παρ. 1 περ. γ' του ως άνω π.δ. ορίζει ότι :

«Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών:

[...]

γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις ενδιαφερόμενες αναθέτουσες αρχές, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού που αναφέρονται στο άρθρο 24. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη».

III. Νομική Εκτίμηση

15. Το υπό εξέταση αίτημα του Γ.Ν.Θ «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ» αφορά στην προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, η οποία, αφενός λόγω αντικειμένου και αφετέρου λόγω της εκτιμώμενης αξίας, όπως προκύπτει από την αξία των προς παροχή υπηρεσιών για την κάλυψη των αναγκών του για έξι (6) μήνες, προϋπολογισμού 642.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, αλλά και του συνολικού προϋπολογισμού του διαγωνισμού του Π.Π.Φ.Υ.Υ. 2014, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του πδ/τος 60/2007. Εξ' αυτού του λόγου συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του εν λόγω αιτήματος, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ') του ν. 4013/2011, όπως ισχύει.

16. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι εν λόγω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

17. Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή του άρθρου 25 περ. 1 υποπερ. γ' του ως άνω π.δ/τος 60/2007 και μάλιστα για την εξαίρεση του κατεπείγοντος, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή τεσσάρων σωρευτικών προϋποθέσεων.

Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

- i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,
- ii) την ύπαρξη απροβλέπτου γεγονότος,
- iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του απροβλέπτου γεγονότος και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,
- iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,
- v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

18. Γίνεται δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του π.δ/τος 60/2007, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς

τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 1747/2011). Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΣ), το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008).

Σύμφωνα δε και με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

19. Εν προκειμένω, το Γ.Ν.Θ. «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ» αιτείται την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη παροχής υπηρεσιών καθαριότητας για διάστημα έξι (6) μηνών προϋπολογιζόμενης δαπάνης 642.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ με την αιτιολογία ότι η ισχύουσα σύμβαση λήγει την 31.12.2015.

Ως προς την εξέταση της συνδρομής των προϋποθέσεων της εφαρμοστέας διάταξης, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, ισχύουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες :

Κατά τα αναφερόμενα στο σχετικό αίτημα της αναθέτουσας αρχής, η παροχή υπηρεσιών καθαριότητας του Νοσοκομείου καλύπτεται μέχρι και την 31-12-2015, δυνάμει της από 29.09.2015 Σύμβασης για την ανάθεση του έργου καθαριότητας των χώρων του Νοσοκομείου και του Κέντρου Υγείας Ζαγκλιβερίου, που είχε συναφθεί στο πλαίσιο υλοποίησης του Π.Π.Π.Υ. 2011 (αρχική συμβατική διάρκεια από 01.10.2014 έως και 30.09.2015, και, κατόπιν δίμηνης παράτασης έως την 31.12.2015).

Από το διδόμενο ιστορικό και τη φύση του αντικειμένου του προς εξέταση αιτήματος, προκύπτει τόσο η αναγκαιότητα παροχής υπηρεσιών καθαριότητας των χώρων του Νοσοκομείου, όσο και ο κατεπείγων χαρακτήρας αυτής, καθόσον η ισχύουσα σύμβαση θα λήξει στις 31.12.2015, ο δε νέος διαγωνισμός δεν έχει προκηρυχθεί ακόμη.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτου γεγονότος μη οφειλομένου σε ευθύνη – υπαιτιότητα της αναθέτουσας αρχής:

Η αναθέτουσα αρχή θεμελιώνει το αίτημα προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης στα κάτωθι γεγονότα: α) οι σχετικοί ενιαίοι διαγωνισμοί στο πλαίσιο υλοποίησης των Π.Π.Υ.Υ. 2012 και Π.Π.Υ.Φ.Υ. 2013, με φορέα διενέργεια το Π.Γ.Ν. Έβρου δεν έχουν προκηρυχθεί και δεν δύναται πλέον να προκηρυχθούν, β) ο διαγωνισμός στο πλαίσιο υλοποίησης του Π.Π.Υ.Φ.Υ. έτους 2014, για τον οποίο έχει ορισθεί φορέας διενέργειας το ίδιο το Νοσοκομείο στις 18.03.2015 για την ανάθεση «Υπηρεσιών Καθαρισμού Κτιρίων» βρίσκεται στο στάδιο διαβούλευσης των τεχνικών προδιαγραφών και γ) η τρέχουσα σύμβαση, η οποία προέκυψε από ανοικτό δημόσιο διαγωνισμό σε εφαρμογή του Π.Π.Υ.Υ. έτους 2011, λήγει στις 31.12.2015.

Τα ανωτέρω γεγονότα, ωστόσο, ήτοι κατ'αρχάς η αναμενόμενη λήξη της υπάρχουσας σύμβασης και η μη έγκαιρη προκήρυξη του διαγωνισμού στο πλαίσιο του Π.Π.Υ.Φ.Υ. έτους 2014 δεν δικαιολογούν την

προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης, καθώς δε συνιστούν απρόβλεπτες περιστάσεις, ήτοι έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, που αντικειμενικά δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης πείρας και λογικής, αλλά εξελίξεις πιθανές κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων που έγκεινται στην σφαίρα επιρροής της αναθέτουσας αρχής. Επιπλέον, από τη φύση των προς ανάθεση υπηρεσιών (καθαριότητα) προκύπτει ότι η ανάγκη σύναψης σχετικών συμβάσεων είναι πάγια, διαρκής και επαναλαμβανόμενη, επομένως δύναται να προγραμματιστεί και να παρακολουθηθεί σε ετήσια βάση έγκαιρα. Σημειωτέον ότι, κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, δεν συνιστά απρόβλεπτη περίσταση, η οποία να συνδέεται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας ανάθεσης (βλ ενδεικτικά αποφάσεις ΕΑΑΔΗΣΥ 81/2013, 48, 30, 197, 250/2014, 73/2015 και Πράξεις Ε.Σ. VI Τμήμα 91/2007, 205/2007). Πιο συγκεκριμένα, από το προπαρατεθέν ιστορικό συνάγεται ότι το αιτούν Νοσοκομείο επικαλείται ως λόγο απροβλέπτου την καθυστέρηση εκκίνησης διαγωνιστικής διαδικασίας στο πλαίσιο του Π.Π.Υ.Φ.Υ. έτους 2014 λόγω μείωσης του ποσού επιχορήγησης για τις υπηρεσίες καθαρισμού, κάτι που κατέστησε αδύνατη την άμεση προκήρυξη του διαγωνισμού, καθώς η διαδικασία σύνταξης των τεχνικών προδιαγραφών κατέστη χρονοβόρα. Ωστόσο, όπως προκύπτει από το προπαρατεθέν ιστορικό, το Νοσοκομείο γνώριζε ότι η αρχικώς υπογραφείσα σύμβαση υπηρεσιών παροχής καθαριότητας λήγει στις 31.12.2015 και όφειλε να προχωρήσει έγκαιρα, ήτοι κατά τον ορισμό του ως φορέα διενέργειας για τον διαγωνισμό των εν θέματι υπηρεσιών, στις 24.03.2015, στη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών από την αρμόδια Επιτροπή. Επισημαίνεται δε ότι ήδη το Νοσοκομείο γνώριζε τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό έτους 2014 (Ιστορικό υπό 6 και 7) από τις 10.12.2014 και όφειλε εγκαίρως να προβεί στην προετοιμασία των τεχνικών προδιαγραφών. Εντούτοις, η Επιτροπή σύνταξης των τεχνικών προδιαγραφών ορίστηκε με την υπ' αριθ. 389/05.05.2015 Πράξη του Αν. Διοικητή του Νοσοκομείου και οι τελικές τεχνικές προδιαγραφές του διαγωνισμού αναρτήθηκαν για πρώτη διαβούλευση στην ιστοσελίδα της 4ης Υ.ΠΕ. για το χρονικό διάστημα από 16.10.2015 έως 27.10.2015. Σε κάθε περίπτωση, η έγκαιρη και ακριβής εκπόνηση ορθών τεχνικών προδιαγραφών είναι αυτονόητη ενέργεια που προηγείται της ανάθεσης της σύμβασης που προκύπτει είτε από ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία είτε από διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Με βάση τα ανωτέρω αναφερόμενα, δεν στοιχειοθετείται, στην προκείμενη περίπτωση ο απρόβλεπτος χαρακτήρας της καθυστέρησης ούτε και έλλειψη ευθύνης της ίδιας της αναθέτουσας αρχής, καθόσον το Νοσοκομείο με βάση την πολυετή λειτουργία του γνώριζε, έστω και κατά προσέγγιση, τις πάγιες ανάγκες του αναφορικά με την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού κτιρίων και ήταν σε θέση να τις προγραμματίσει και να προβεί σε κάθε απαιτούμενη ενέργεια επίσευσης της διενέργειας ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας για την ανάδειξη αναδόχου.

Περαιτέρω, το αιτούν νοσοκομείο επικαλείται ως λόγο απροβλέπτου το γεγονός της μη ολοκλήρωσης των ενιαίων διαγωνισμών στα σχετικά προγράμματα του έτους 2012 και 2013, με φορέα διενέργειας το Π.Γ.Ν. Έβρου. Ωστόσο, η διαπιστούμενη καθυστέρηση διενέργειας των ενιαίων διαγωνισμών δεν κείται εκτός της σφαίρας ευθύνης του Νοσοκομείου, καθώς πρόκειται μεν για κεντρικό σύστημα ανάθεσης υπηρεσιών, στο πλαίσιο του οποίου, όμως, το Νοσοκομείο όφειλε να προβεί έγκαιρα στις απαιτούμενες ενέργειες προς την 4^η Υ.ΠΕ. προς το σκοπό επιτάχυνσης των απαιτούμενων εγκρίσεων για να διενεργήσει μεμονωμένα ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία, κάτι που ωστόσο δεν προκύπτει από το διδόμενο ιστορικό.

20. Κατά συνέπεια, από την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στην προαναφερόμενη διάταξη, δεν προκύπτει η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 25 περ. 1 υποπερ. γ' του π δ/τος

60/2007, προκειμένου το Νοσοκομείο να προσφύγει σε διαδικασία διαπραγμάτευσης με την επίκληση της εν λόγω διάταξης.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Αρχή ομόφωνα αποφασίζει:

Την **απόρριψη** του αιτήματος του Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ» και **τη μη παροχή σύμφωνης γνώμης**, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. γ' περ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 1 γ' του π.δ. 60/2007, λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα 02.12.2015

Θεωρήθηκε

Ο Πρόεδρος

Δημήτριος Ράικος